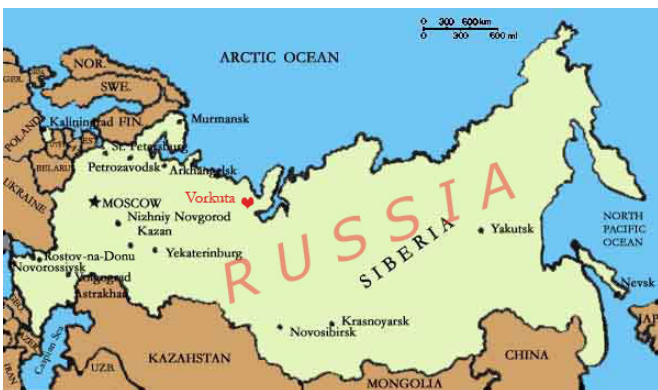

Sukilimai Sibire

Vienas didžiausių [Gulago sistemos lagerių](#) buvo Vorkutoje, visai netoli Arktikos vandenyno. Tremtiniai ten dirbdavo [anglių kasyklose](#). Lietuviai į Vorkutą buvo tremiami nuo 1940 m.

Vorkuta – pažymėta raudonai (iš [aprettywoman.com](#))

Klimatas ten [atšiaurus](#). Beveik visi pirmieji kaliniai mirė nuo bado, šalčio, ligų. Daug jų žuvo kasyklų [šachtose](#), kurios dažnai sugriūdavo. O lagerio prižiūrėtojai mėgdavo prieš kalinius naudoti [smurtą](#) ir daryti su jais, ką tik norėjo.

Todėl kaliniai sukildavo – atsisakydavo dirbti. Tačiau visi sukilimai būdavo [numalšinti](#).

1948–1949 m. į Vorkutą buvo ištremti daug Lietuvos politinių kalinių – partizanų ir jų rėmėjų. 1953 m. jie suorganizavo didelį streiką – net 8,700 kalinių atsisakė dirbti.

Vorkutos lagerio politiniai kaliniai – partizanai ir jų rėmėjai (iš [partizanai.org](#))

Bet lagerio administracija sukilimą numalšino. Sukilimo vadai buvo nugabenti į Vorkutoje esantį ypatingą baudžiamąjį lageryje Nr. 62.

Sukilimo vadai išnaudojo naują savo padėtį. Atsiradę visi kartu vienoje vietoje, jie pajuto, kad gali efektingiau veikti.

Lietuviai Vorkutos sukilimo organizatoriai ypatingajame baudžiamajame lageryje Nr. 62. 1955 m. (iš [bernardinai.lt](#))

Iš baudžiamąjo lagerio jie suorganizavo slaptą susirašinėjimą su kitais lageriais Vorkutoje, mokė juos, kaip susiorganizuoti. 1955 m. vasarą įvyko [čekistų](#) dokumentuose vadinamas “pabaltijiečių sukilimas.”

Kaliniai atsisakė dirbti. Jie reikalavo laisvės. Jie grasino sprogdinti šachtas ir padaryti taip, kad jos būtų netinkamos [eksploatuoti](#) mažiausiai šimtą metų. O tai jau būtų rimtas [smūgis](#) ne tik Gulago, bet ir visos sovietinės imperijos ekonomikai.

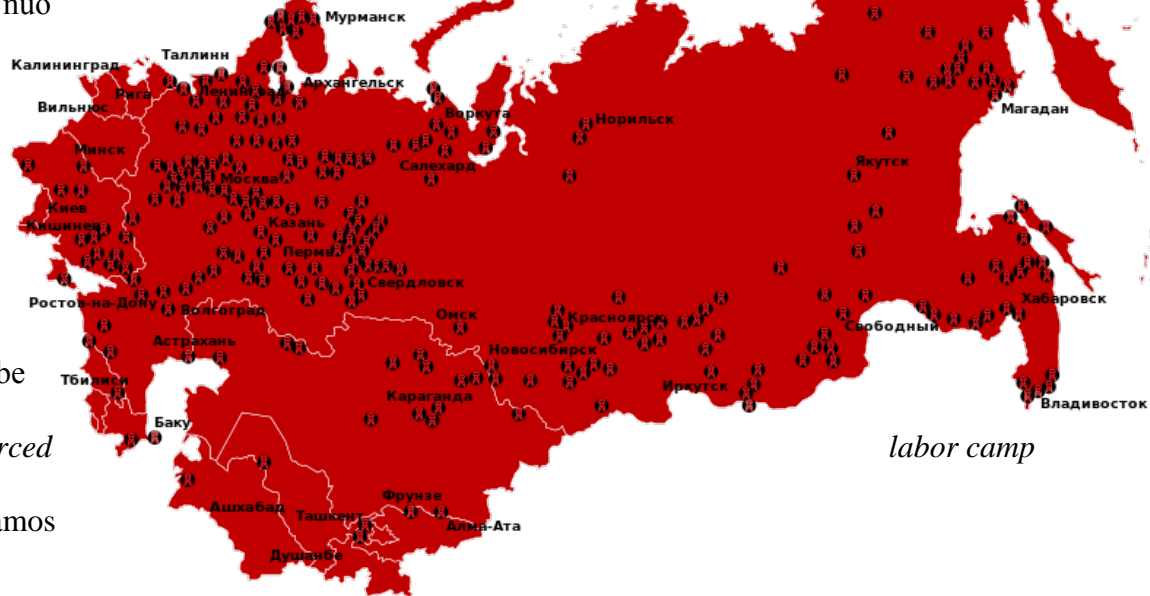
Vorkutos sukilimo dalyvis partizanas Edvardas Burokas (dešinėje) Taišeto lageryje. 1958 m. (iš [xxiamzius.lt](#))

Valdžia turėjo patenkinti kalinių reikalavimus. Sukilimas buvo sėkmingas, nors 300 aktyvesnių kalinių buvo išsiųsti į [Taišeto](#) lagerius, o 47 sukilimo organizatoriai atsidūrė [Vladimiro kalėjime](#). Tačiau 1956 m. buvo paskelbta [amnestija](#) politiniams tremtiniam.

Ar tu žinotai, kad Lietuvos partizanai kovojo už laisvę ne tik Lietuvos miškuose, bet ir Sibiro lageriuose? Ar tau buvo įdomu apie juos skaityti? Ar manai, kad reiktų daugiau apie juos kalbėti, dažniau minėti? Ar manai, kad laisvės kovotojai yra garbingi žmonės?

Žodynėlis.

Gulago sistema: Tarybų sąjungos politinės spaudos įrankis – daugiau, nei 100 sunkaus priverstinio darbo stovyklų, kur tremtiniai mirėdavo nuo sunkių gyvenimo sąlygų; *The Gulag*

lageris: vieta, kur žmonės buvo be teismo ir be teisių išstremti ir gyveno sunkiose aplinkybėse; *forced*

labor camp

anglių kasykla: vieta, kur iškasamos anglys; *coal mine*

atšiaurus: šiurkštus, šaltas, šiurpus; *frigid*

šachta: vertikalus šulinys ar nuolaidus tunelis požeminėse kasyklose; *mine shaft*

šachta:

smurtas: šiurkšti prievarta; *violence*

numalšinti: jėga tramdyti, neduoti veikti, slopinti; *to repress*

čekistai: ypatingoji komisija, įkurta Rusijoje kovoti prieš antikomunistus – vykdė terorą; *Soviet State security organization*

eksploatuoti: naudoti (kasti, išgauti ir t. t.) gamtos turtais; *to work, operate (e.g., a mine)*

smūgis: didelis nemalonumas, sukrėtimas, užpuolimas; *a blow*

Taišet: miestas Irkutsko srity; *Tayshet* Irkutskas:

Vladimiro kalėjimas: Vladimiro kalėjime (vadinamame Vladimiro centralu) buvo kalinti, mirė ir naktimis laidoti šalia kalėjimo esančiose kapinėse šimtai ir tūkstančiai sovietinių represijų aukų. Nei vieno jų palaidojimo vieta nežinoma. Tarp šių kalinių – kankinių Lietuvai svarbus asmuo – arkivyskupas Mečislovas Reinys.

amnestija: dovanojimas, malonės suteikimas; *amnesty*